

INTERAKTIV TA'LIM MUHITINI YARATISHDA ONA TILI DARSLARINING O'RNI VA AHAMIYATI

Bozorova Nozigul Ramazonovna

Buxoro davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: nozigulbozorova43@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1671-2828>

Annotatsiya

Mazkur tezisda interaktiv ta'lim muhitining nazariy va amaliy jihatlari, ona tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanishning samaradorligi, shuningdek, bu jarayonda o'quvchilarning ijodiy va mantiqiy tafakkurini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Ona tili darslarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Bugungi globallashuv jarayonida ta'lim tizimi oldiga qo'yilgan asosiy talab — mustaqil fikrlaydigan, ijodkor, yangilikka intiluvchi shaxsni tarbiyalashdir. Bunday shaxsni shakllantirishda interaktiv ta'lim muhiti muhim o'rin tutadi. Interaktiv muhit — bu o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi o'zaro muloqot, hamkorlik va fikr almashuv asosida bilim hosil qilish jarayonidir.

Ona tili darslari o'quvchilarda nafaqat grammatik bilimlarni, balki nutq madaniyatini, fikrlash va o'z fikrini mustaqil bayon etish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bois, bu fan doirasida interaktiv metodlardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. N.O. Safarovaning ta'kidlashicha, ona tili darslarida interaktiv metodlarni qo'llash o'quvchilarning fikrlash faoliyatini faollashtiradi, ularni mustaqil tahlil va izlanishga yo'naltiradi. Uning 'Boshlang'ich ta'limda interaktiv metodlarning ahamiyati' nomli maqolasida qayd etilishicha, interaktiv ta'lim sharoitida har bir o'quvchi faol subyektga aylanadi, bu esa ta'lim samaradorligini oshiradi.

Pedagogik tadqiqotlarda (N.To'xtaeva, Sh.Hamidov, M.Yusupova) interaktiv usullardan foydalanishning samarali shakllari sifatida 'Aqliy hujum', 'Klaster', 'Blits-so'rov', 'Sinkveyn', 'Fishbon', 'Muammoli savol' kabi metodlar ajratib ko'rsatiladi. Bu

metodlar orqali o'quvchi faqat tayyor bilimni qabul qilmay, balki uni tahlil qiladi, solishtiradi va yangi xulosa chiqaradi.

Xorijiy olimlar (L.S. Vygotsky, J. Piaget) tomonidan ilgari surilgan sotsiokognitiv nazariya asosida, bilim o'zaro muloqot jarayonida shakllanadi, degan g'oya ilgari suriladi. Demak, interaktiv ta'lim muhiti aynan shu g'oyaga tayanadi: o'quvchi bilimni passiv emas, balki faol ravishda egallaydi. Bu esa, ona tili darslarining mazmunini yangilash, ularni innovatsion va kommunikativ muhitda tashkil etishni talab qiladi.

Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, ona tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish natijasida o'quvchilarda nutq madaniyati, grammatik tafakkur, tahliliy va ijodiy fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi. Masalan, matn ustida ishlashda 'Klaster' usuli orqali asosiy g'oyani aniqlash, 'Fishbon' usuli yordamida sabab-oqibat aloqalarini tahlil etish, 'Rolga kirish' mashqlari orqali muloqot madaniyatini o'rganish imkoniyati tug'iladi.

N.O. Safarova o'zining 'Ona tili darslarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash' nomli maqolasida pedagogik jarayonni interfaol tashkil etishning o'ziga xos jihatlari yoritib, har bir darsni o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos ravishda loyihalash zarurligini ta'kidlaydi. Bu yondashuv o'quvchining individual qobiliyatini ro'yobga chiqarishga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, interaktiv ta'lim muhiti yaratish bugungi ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, ona tili darslarining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Interaktiv metodlardan foydalanish orqali o'quvchilar mustaqil fikrlash, muloqot qilish, ijodiy yondashish va o'z bilimni baholash ko'nikmalarini egallaydilar. Shuningdek, o'qituvchining roli o'qituvchi-sherik darajasiga ko'tarilib, ta'lim jarayoni hamkorlik asosida tashkil etiladi. Demak, ona tili darslarida interaktiv ta'lim muhitini yaratish nafaqat o'quvchilarning bilim saviyasini, balki ularning kommunikativ va ijtimoiy faolligini ham oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Safarova N.O. Ona tili darslarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash. – T.: O'qituvchi, 2022.
2. Safarova N.O. Boshlang'ich ta'limda interaktiv metodlarning ahamiyati. – T.: Fan va ta'lim, 2023.
3. To'xtaeva N. Interaktiv usullar asosida ona tili darslarini tashkil etish. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
4. Hamidov Sh. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar. – Samarqand, 2020.
5. Yusupova M. Ona tili ta'limida axborot texnologiyalaridan foydalanish. – Toshkent, 2022.
6. Vygotsky L.S. Mind in Society. Harvard University Press, 1978.
7. Piaget J. The Psychology of Intelligence. Routledge, 2001.